

سریال بازی تاج و تخت سبب ناامیدی و نارضایتی طرفداران این شبکه تلویزیونی کابلی در آمریکا و سراسر جهان شد. همین فاصله و نارضایتی باعث شد تاریخ و نمایش چرنوبیل با نوعی عطش و کنجکاوی از جانب سریال بینان سراسر جهان مواجه شود و آن‌ها را دوباره با HBO همراه سازد.

داستان جذاب و اتفاقی واقعی

به طور قطع اصلی‌ترین و برجسته‌ترین عاملی که باعث جذب و ادامه تماشای یک مجموعه تلویزیونی و یا حتی فیلم سینمایی می‌شود داستان و درام است که بنا به تبحر و تخصص گروه سازنده فیلمنامه نویسی، کارگردان و سایر عوامل به تماشاگر نمایش داده می‌شود. جذابیت، تکراری و کلیشه‌ای نبودن، کند و کشدار عمل نکردن و ارتباط درست با احساس و عواطف مخاطبین از جمله دلایل موفقیت هر اثر نمایشی در مدیوم‌های مختلف تئاتر، سینما و تلویزیون به‌شمار می‌رود. چرنوبیل نیز با دستمایه قرار دادن یک داستان تاریخی واقعی که چندین کتاب و مستند تلویزیونی نیز از آن به نمایش درآمده بود توانست ارتباط عمیق و دقیقی با مخاطبان خود برقرار کند. علاوه بر این واقعیت و حقیقی بودن داستان اصلی سریال که به باور پذیر تماشاکر و ارتباط بیشتر آن با داستان و اتفاقات آن انجامیده، جزئیات روایی و زیبایی‌شناسی هنری فیلمساز نیز در به موفقیت رسیدن مجموعه تلویزیونی چرنوبیل بسیار موثر بوده است.

اتفاقات واقعی و هیجان‌انگیز سریال در مقاطع زمانی و مکانی مختلف و متعدد با دقت و وسواس فراوانی به تصویر کشیده شده است، گویی فیلمساز برای گرفتن هر پلان از این مجموعه پنج ساعته، ساعت‌ها فکر کرده و تهیه دیده است و دقت و وسواس زیادی هم چنان که گفته شد در فیلمبرداری، انتخاب لوکیشن‌ها، تدوین و مونتاژ و از همه مهم‌تر انتخاب موقعیت‌های دراماتیک و جذاب حقیقت فاجعه چرنوبیل صورت گرفته است.

مستند داستانی؛ پراقبال‌ترین و محبوب‌ترین گونه روایت نمایشی

در ارتباط با فاجعه چرنوبیل همانگونه که پیشتر اشاره شد کتاب‌ها و مستندهای تلویزیونی متعددی تولید شده است؛ کتاب نیایش چرنوبیل، مستند چرنوبیل ۲۰۱۱ در ۲۰۱۱ میلادی، مستند قلب چرنوبیل در ۲۰۰۳ میلادی و با پوشش‌گاہای چرنوبیل در ۲۰۰۵ میلادی از جمله مهمترین آثار تلویزیونی محسوب می‌شوند اما چه اتفاقی می‌افتد که با وجود طرح و تولید چند باره فاجعه وحشتناک و دردناک چرنوبیل شهر پرپیچ‌و‌خم در شمال اوکراین، به یکبارہ سریال چرنوبیل ساخته کریگ مازن در ۲۰۱۹ میلادی تبدیل به پرطرفدارترین مجموعه تلویزیونی تمام تاریخ تلویزیون می‌شود؟

پاسخ به این پرسش بیش از هر چیز تفاوت تأثیر و تمایل عموم مردم به تماشای درام و تریج

مسکو تایمز گزارش داد که رسانه‌های

مختلف کرملین از سریال چرنوبیل به عنوان «کاریکاتور» یاد کرده‌اند و انتیوی یکی از کانال‌های تلویزیونی دولتی، برنامه‌ریزی خود را برای ساخت فیلم یا سریال چرنوبیل آغاز کرده است

آن‌ها به تماشای یک اثر داستانی به یک مستند سرد و به طور احتمالی تلخ را نمایان می‌سازد. به عبارتی دقیق‌تر روشن‌تر انتخاب و تولید مستند با وجود برتری‌ها و اولویت‌هایی (از جمله واقعی بودن و فانتزی و خیالی نشان ندادن اتفاقات) که در خود دارد اولویت و انتخاب اصلی مخاطب عام نیست و اینگونه از تماشاگران را تریج می‌دهند ساعات پایانی شب و اتمام کار را به تماشای آثاری گرم‌تر و جذاب‌تر سپری کنند، اگر چه دخل و تصرف‌هایی نیز در واقعیت ماجرا و مستندات آن اتفاق افتاده باشد.

حال فرض کنید فیلم ساز باهوش و پژوهشگر بتواند در تمپیدی کارپردی و موثر این دو گونه مهم و پرطرفدار را با هم ترکیب کند و هم طرفداران سختگیر و خاص مستندهای تلویزیونی را که خواهان آثاری متفاوت و بااستناد هستند با خود همراه کند و هم قادر باشد عموم مردم را که ظرفیت و تمایل مستندات سرد و تلخ تلویزیون ایران را ندارند در کنار هم جمع کند. کریگ مازن؛ سازنده و طراح اصلی مجموعه تلویزیونی چرنوبیل موفق به این مهم شده و توانسته با تلفیق دو گونه پرطرفدار و محبوب مستند و داستانی سریالی جذاب و واقعی در طبقه‌بندی آثار مستند داستانی به مخاطب عرضه کند و همین هوش و ذکاوت در انتخاب ژانر سریال و بهره‌گیری از اتفاقات و موقعیت‌های جذاب (اگرچه با دخل و تصرف‌هایی نیز همراه بوده) چرنوبیل او را به عنوان یکی از مهم‌ترین و ماندگارترین مینی سریال‌های تاریخ تلویزیون ثبت کرده است.

بازخوردهای سیاسی و هنری

بازخوردها و واکنش منتقدان سینمایی و کاربران از یک سو و اظهار نظر سیاستمداران و افراد صاحب منصب از سوی دیگر توجه مخاطبان جهانی را به این مینی سریال شبکه HBO پیش از هر چیز جلب کرد، تا جایی که آخرین آمار از گذر ۸،۵ میلیون کاربر از تماشای سریال چرنوبیل حکایت دارد.

وب سایت سینمایی معتبر Rotten Tomatoes گزارش کرد که ۹۵٪ منتقدان نظر مثبتی درباره سریال داشته‌اند که این درصد از روی ۵۶ نقد به دست آمده و در مجموع امتیاز ۸،۸۴ از ۱۰ را نصیب سریال می‌کند. در سایت Metacritic نیز با احتساب ۲۶ نقد، امتیاز ۸۳٪ از ۱۰۰ را به خود اختصاص داده که به معنای «تحسین جهانی» است. همچنین در مجله و وبسایت فرانسوی AlloCin، این سریال با دریافت امتیاز ۱۳٪ منتقد، به امتیاز ۴،۱ از ۵ دست یافت و همچنین در بخش بهترین سریال‌ها، در رتبه اول قرار گرفت. واشنگتن پست و بی‌بی‌سی به عنوان دو رسانه معتبر امریکایی و انگلیسی درباره ابعاد امنیتی و اطلاعاتی و محتوای سریال گفته‌اند که این مجموعه با تمرکز بر قدرت اطلاعات و اینکه رهبران نامشروع می‌توانند به‌طور عمد یا غیر عمد اشتباهات را فراتر از درک خود مرتکب شوند و جامعه را در باورهای خود به سمت نابودی

بکشاند به خوبی از عهده این مهم برآمده است. «هنک استور» از واشنگتن پست از آن به خاطر نشان دادن «چه اتفاقی رخ می‌دهد که دروغ گفتن به مردم به همین راحتی مورد استفاده قرار می‌گیرد» تمجید کرد. بن تراورس از وبسایت خبری تحلیلی IndieWire نوشت: «چرنوبیل برای همه نیست. با شدت انفجارش، هوای ثابت کشنده‌اش، می‌تواند برای تجدید حیات دوباره این فاجعه غیرقابل تصور، ناراحت‌کننده باشد. اما مازن و یوهان رنک یک کار بااهبت انجام می‌دهند که مردم را به این داستان پراز وحشت دعوت می‌کند. هر لحظه تپوع، هر لحظه وحشت، چه گوشت فاسد شده باشد و چه تصمیمی برای دلایل اشتباه گرفته شود، یک هدف دارد و به بیننده عقبیت دروغ را نشان می‌دهد. سریال چرنوبیل یک برنامه تلویزیونی نفس‌گیر از این فاجعه است که در چندین سطح مورد تحسین قرار خواهد گرفت.»

نورین راجا و ونیتی فایر گفت: «با چرنوبیل که در قلب بزرگ‌ترین فاجعه هسته‌ای قرن بیستم غرق شد، اچ‌بی‌وی یک مینی سریال بسیار دقیق و کنترل‌شده را ارائه داد.»

آیشتالورن از برین دمیج: «تماشای این مجموعه بسیار سخت است، غم‌انگیز و ملال‌آور است، اما ضروری است. همه باید آن را ببینند. زیرا یک بخش بسیار مهم در تاریخ بشریت را این سریال به نمایش کشیده است.»

در ۱۴ خرداد ۱۳۹۸ حسام‌الدین آشنا، مشاور رئیس‌جمهور ایران، در حساب توئیتر خود توییتی را منتشر کرد که در آن با اشاره به سریال چرنوبیل، سیاستمداران و رهبران سیاسی را به گرفتن درس عبرت از این سریال و دیالوگ اصلی آن یعنی جمله «بهای دروغ چقدر است» تشویق کرده بود.

مسکو تایمز گزارش داد که رسانه‌های مختلف کرملین از سریال چرنوبیل به عنوان «کاریکاتور» یاد کرده‌اند و آن‌ی‌وی یکی از کانال‌های تلویزیونی دولتی، برنامه‌ریزی خود را برای ساخت فیلم یا سریال چرنوبیل آغاز کرده است. اما در این نسخه احتمالا همه چیز به آمریکا مربوط است و قرار است به نقش سازمان سیارد مورد این حادثه پرداخته شود. الکسی موآوف، تولیدکننده سریال یا فیلم چرنوبیل ساخت روسیه، به روزنامه «مسکو» گفت که اثر او بر پایه یک تئوری توطئه استوار است. در این سناریو آمریکایی‌ها به نیروگاه هسته‌ای چرنوبیل نفوذ کرده‌اند و احتمالا در انفجار این نیروگاه نیز دست داشته‌اند. او گفت: «بسیاری از مورخان انکار نمی‌کنند که در روز انفجار، عامل سرویس‌های دشمن در ایستگاه حضور داشته است.» پیشتر گفتیم جدا از اینکه تلویزیون ملی روسیه اعلام کرده نسخه متفاوتی از واقعه را با حضور یک مأمور سی‌آی‌ای در دل قصه روایت خواهد کرد، کمونیست‌های روسیه پنجشنبه شب از سازمان تنظیم مقررات این کشور درخواست کردند تا دستور سی‌مردم را به این سریال «تپوع‌آور» را محدود کند.